

СПРАВА «БЕВЗ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF BEVZ AND OTHERS v. UKRAINE)

(заява № 17955/13 та 6 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 25 червня 2020 року

У цій справі заявники у різні дати були затримані в рамках кримінальних проваджень щодо них. Невдовзі після цього суди обирали їм запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Під час провадження суди декілька разів продовжували строк тримання заявників під вартою, посилаючись на причини, зазначені в первинних рішеннях про тримання їх під вартою.

Відповідно до фактів справи провадження щодо заявників досі тривають, крім справи за заявою № 24477/15. Заявники за заявами № 17955/13, № 68671/13, № 24477/15 та № 43692/15 були звільнені з-під варти під заставу або особисте зобов'язання. Заявників за заявами № 35638/17 та № 84326/17 було поміщено під домашній арешт, а заявник за заявою № 1838/18 станом на квітень 2019 року тримався під вартою.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 3 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що тримання їх під вартою під час досудового слідства було невинуватим і необґрунтованим, за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що тривалість кримінальних проваджень щодо них не відповідала вимозі «розумного строку». У заявах № 17955/13, № 68671/13 та № 35638/17 заявники також подали скарги за пунктом 4 статті 5 Конвенції на порушення їхнього права на перегляд законності тримання їх під вартою.

Європейський суд дійшов висновку, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції щодо всіх заявників, оскільки органи державної влади продовжували строк тримання заявників під вартою під час провадження, не оцінивши конкретні факти або не розглянувши можливість застосування інших запобіжних заходів як альтернативу триманню під вартою під час досудового слідства, та по суті постійно посилаючись на тяжкість обвинувачень.

Скаргу за пунктом 3 статті 5 Конвенції у заяві № 1838/18 щодо затримання заявника та тримання його під вартою протягом періоду з 02 вересня 2014 року до 27 лютого 2015 року Європейський суд відхилив у зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту, оскільки заявник не оскаржив відповідні постанови національного суду.

Розглянувши всі надані матеріали, а також врахувавши висновки, зроблені у керівній справі «Меріт проти України», Європейський суд встановив, що у цій справі тривалість проваджень щодо заявників була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку» і констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо всіх заявників.

Щодо розгляду скарг трьох заявників за пунктом 4 статті 5 Конвенції Європейський суд дійшов висновку, що з огляду на факти справи, доводи сторін і свої висновки за пунктом 3 статті 5 Конвенції та пунктом 1 статті 6 Конвенції він розглянув основні юридичні питання, порушені у цих заявах, і немає потреби у винесенні окремого рішення щодо прийнятності та суті інших зазначених скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує об'єднати заяви;*

2. *Оголошує прийнятними скарги заявників за пунктом 3 статті 5 Конвенції на відсутність обґрунтування тримання їх під вартою протягом періодів, зазначених у таблиці в додатку, та скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції на необґрунтовану тривалість провадження щодо них, а решту скарг у заяві № 1838/18 — неприйнятний;*

3. *Постановляє, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції щодо всіх заявників;*

4. *Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції щодо всіх заявників;*

5. *Постановляє, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті скарг першого, другого та п'ятого заявників за пунктом 4 статті 5 Конвенції щодо неспроможності судів здійснити належний розгляд їхніх клопотань про звільнення з-під варти;*

6. *Постановляє, що:*

(а) *упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:*

(i) *кожному заявнику суму, зазначену у таблиці в додатку, та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;*

(ii) *1 000 (одна тисяча) євро четвертому та шостому заявникам кожному та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості компенсації судових та інших витрат;*

(б) *із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;*

7. *Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.».*